

การส่งเสริมศักยภาพคนพิการ:
นโยบายสาธารณะเพื่อสร้างพื้นฐานสวัสดิการสังคม
(Empowering People with Disability:
Public Policy for Basic Social Welfare)

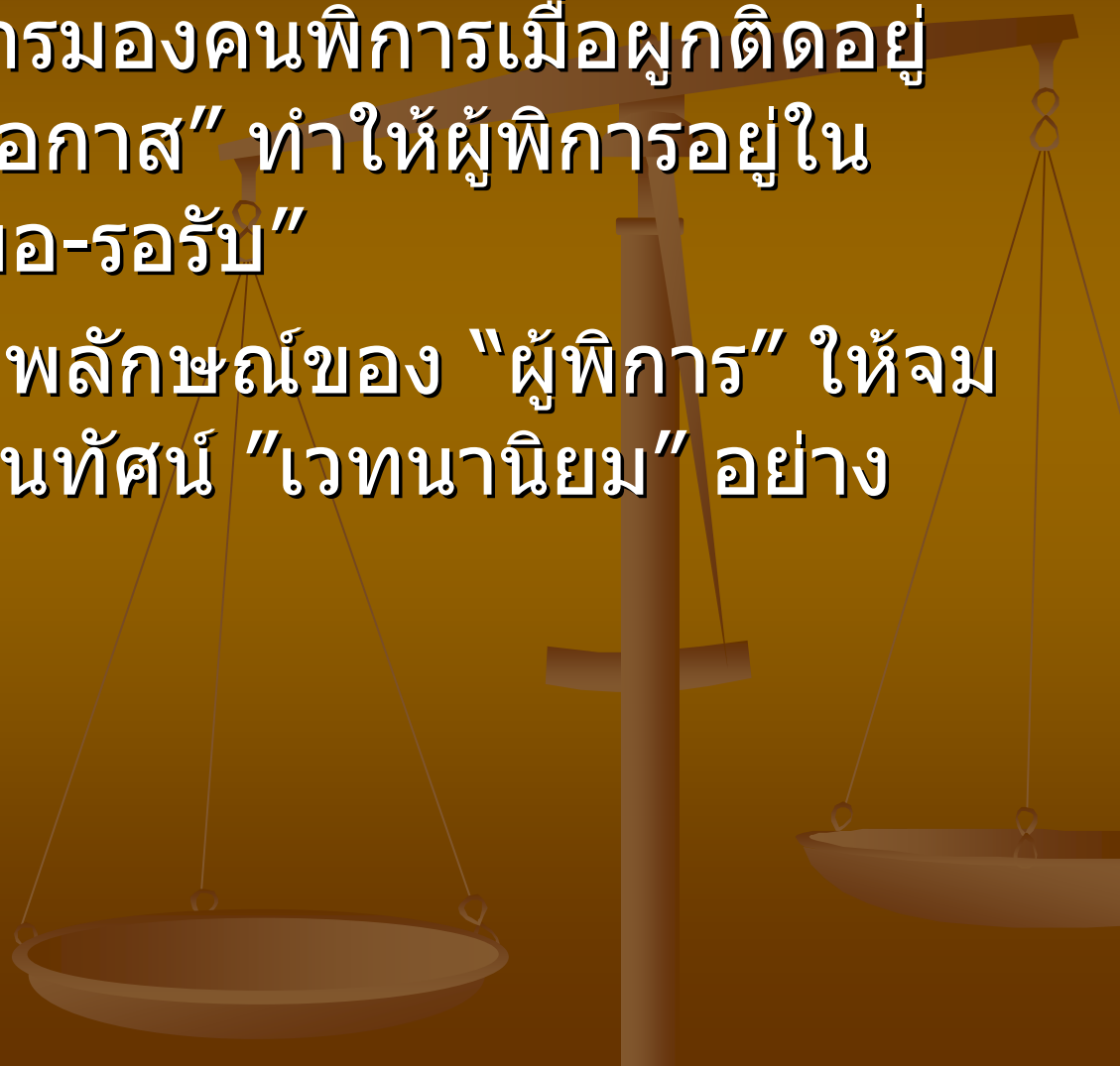
รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทบุรีมະดุลย์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คนพิการ ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในนโยบายสาธารณะ

- นโยบายสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ มักจะมองคนพิการในฐานะเป็นผู้ด้อยโอกาส (Disadvantaged group) อยู่เสมอ
- อันที่จริง คนทุกคนในสังคมมีความโน้มเอียงที่จะเป็นผู้ด้อยโอกาสในด้านใดด้านหนึ่งทั้งสิ้น

คนพิการในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในนโยบายสาธารณะ

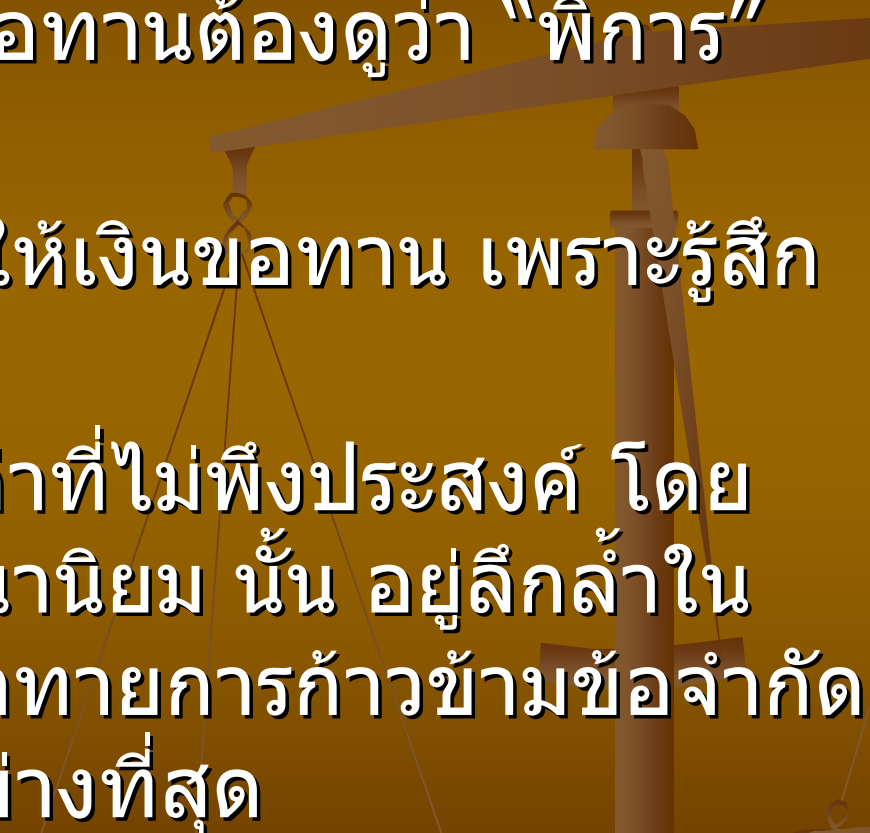
- กระบวนการทัศน์ในการมองคนพิการเมื่อผูกติดอยู่กับคำว่า "ผู้ด้อยโอกาส" ทำให้ผู้พิการอยู่ในตำแหน่งของ "ผู้ขอ-รอรับ"
- เป็นการตอกย้ำภาพลักษณ์ของ "ผู้พิการ" ให้จมดิ่งลงไปในการบวนการทัศน์ "เวทนานิยม" อย่างถอนตัวไม่ขึ้น

คนพิการในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในนโยบายสาธารณะ

- เวทนานิยม มีฐานะเป็นคุณค่า (Policy Values) ข้างนโยบายที่เราไม่พึงประสงค์
- แต่กระแสหลักของสังคมไทยเป็นเช่นนั้น
- รายงานการวิจัยเรื่อง The Nature and Scope of the Foreign Child Beggar Issue (Cambodian Child Beggars) in Bangkok by Friends International and UNIAP (UN Inter-Agency Project to Combat Human Trafficking in the Greater Mekong Sub-Region)
October 2006: พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 382 ใน 401 หรือร้อยละ 95.26 ให้เงินขอทาน

คนพิการ ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในนโยบายสาธารณะ

- ร้อยละ 84 จะให้ขอทานต้องดูว่า "พิการ" หรือไม่
  - ร้อยละ 72 ตอบว่าให้เงินขอทาน เพราะรู้สึกสงสารเห็นใจ
  - เราจะเห็นว่า คุณค่าที่ไม่พึงประสงค์ โดยกระบวนการทัศนเวทนานิยม นั้น อยู่ลึกลงไปในสังคมไทย และทำทลายการก้าวข้ามข้อจำกัดแห่งจินตนาการอย่างที่สุด
-

การก้าวก้าวข้ามข้อจำกัดแห่งการเปลี่ยนแปลง

- ปัจจุบัน วิเคราะห์กระแสการเคลื่อนไหวของคนพิการในสังคมไทย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างเข้มข้นในกระบวนการทัศน์ของการเรียกร้องความเท่าเทียม ความเสมอภาค
- การเข้าใจลึกซึ้งถึงคุณค่าความสามารถ ศักยภาพ และการให้โอกาสกับคนพิการที่จะได้ดำเนินชีวิตอย่างอิสระ
- มิเพียงแต่ไม่เป็นภาระกับสังคม ทว่ายังมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศ

การก้าวข้ามข้อจำกัดแห่งการเปลี่ยนแปลง

- การพัฒนาที่รวดเร็วของแนวคิดแนวทางการดำเนินชีวิตอิสระ (Independent Living)
- การรวมตัวกันระหว่างองค์กรคนพิการ องค์กรภาครัฐ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนผลักดันการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ มีการเติบโตก้าวหน้าเป็นลำดับ
- การยกระดับองค์การของรัฐ ที่ทำงานด้านคนพิการให้มีฐานะเป็นกรมเป็นครั้งแรก คือ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (National Office for Empowerment of Persons with Disabilities)

การก้าวก้าวข้อจำกัดแห่งการเปลี่ยนแปลง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550
- มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกัน...การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจะกระทำมิได้ ฯลฯ
- พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 2550
- นโยบายสาธารณะที่ให้พื้นที่ และโอกาสสำหรับการก้าวก้าวข้อจำกัด และการขับเคลื่อนกระบวนการทัศน์เก่า

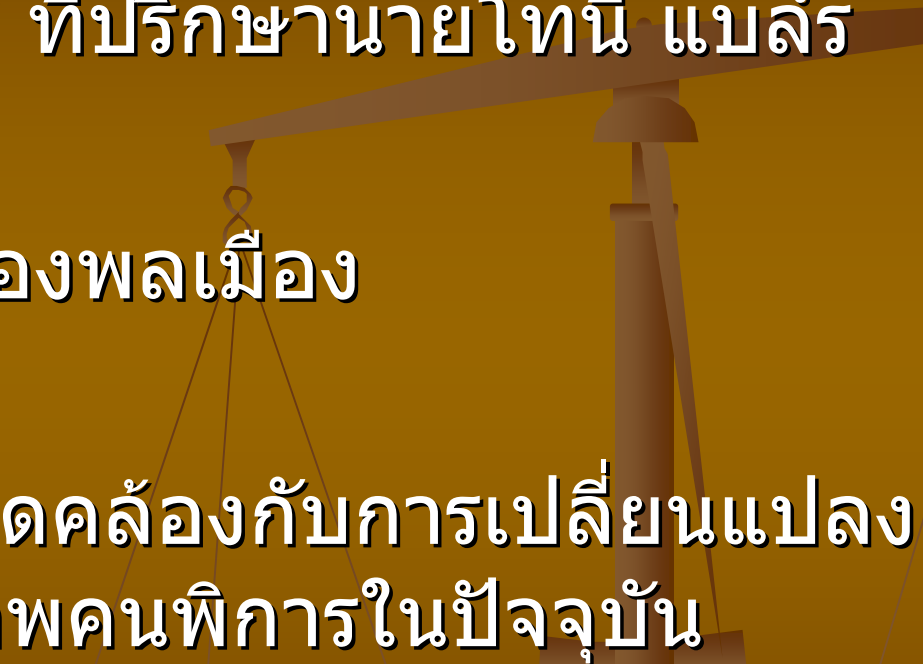
กระบวนการทัศน์ใหม่กับการขับเคลื่อนเวทนานิยม

- กระบวนการทัศน์ใหม่ที่ขับเคลื่อนเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์เวทนานิยมเป็นกระบวนการทัศน์ที่คำนึงถึงความเป็นธรรม (Equity Focused)
- ที่เน้นการปฏิบัติต่อผู้พิการอย่างเป็นธรรม (Justice as fairness-John Rawls)
- เข้าใจในการให้โอกาสที่แท้จริง (Real Opportunity) ความรับผิดชอบของพลเมือง (Civic Responsibility) ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชนของคนพิการ (Anthony Giddens)

ทฤษฎีความยุติธรรมของจอห์น ราวล์ส (John Rawls' A Theory of Justice)

- หลักการข้อแรก หลักการพื้นฐานในเสรีภาพที่เสมอภาคเท่าเทียมกันของคนทุกคนในสังคม
- หลักการข้อที่สอง ได้แก่ หลักการเรื่องความแตกต่าง
- หลักการข้อนี้เป็นหลักประกันว่า เมื่อบุคคลที่มีสภาพและแรงจูงใจคล้ายๆ กันก็พึงได้รับโอกาสในชีวิตที่คล้ายคลึงกัน
- ดังนั้น คนที่ด้อยโอกาสที่สุดในสังคมก็ควรจะได้รับโอกาสอย่างทัดเทียม ต้องพยายามแบ่งปันส่วนรายได้และความมั่งคั่งไปยังกลุ่มคนที่ยากจนให้ได้อย่างทั่วถึงที่สุด.

แนวคิดซ้ายใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพคนพิการ

- แอนโทนี กิดเด็นส์ ที่ปรึกษานายโทนี แบลร์
  - โอกาสที่แท้จริง
  - ความรับผิดชอบของพลเมือง
  - ชีวิตชุมชน
  - ทั้งสามประการสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาศักยภาพคนพิการในปัจจุบัน
-

สรุป

- เรากำลังอยู่ในยุคสมัยแห่งการทำทนาย เพื่อสุขภาวะที่มีฐานของความเท่าเทียม
- การขับเคลื่อนของเรามีลักษณะของการปฏิบัติและทฤษฎีที่เป็นเนื้อเดียวกัน (Praxis)
- เราไม่อาจห้ามคนไทย ร้อยละ 95.26 และร้อยละ 84 ที่ให้เงินขอทานที่พิการได้
- ทว่า การขับเคลื่อนกิจกรรมการกระทำที่ตรงตามและตรงพลังของเรา จะขับเคลื่อนเอาชนะกระบวนการทัศน์เก่าได้ในที่สุด ขอแต่เพียงเราต้องก้าวข้ามข้อจำกัดที่มีอยู่ไปด้วยกัน.